

Noty o autorach

Krzysztof Bilica - muzykolog (doktor), aforysta i prozaik. 1974–2002 redaktor PWN (napisał lub zredagował około 10 tys. haseł do kilkunastu encyklopedii tego wydawnictwa), od 2008 redaktor dwutygodnika „Ruch Muzyczny”. Opublikował ok. 100 tekstów (recenzji, artykułów, szkiców, esejów) oraz wydał 4 książki: *Telefony z Eufonii* (1995), *Słownik wyrazów własnych* (1995), *Wokół Chopina i Polski* (2005), *Myślnik. 303 aforyzmy z „Przekroju”* (2009; w tygodniku „Przekrój” od 2002 zamieszcza swoje aforyzmy). Wśród interesujących go zagadnień znajdują się: cechy polskie w melodyce Chopina (*Melos polski u Chopina*, „Muzyka”, 197, nr 4), „klauzula sarmacka” (*Polnische Kadenz in Chopin-Werken als Ausdruck des Einflusses der polnischen Sprache auf die nationale Musik*, w Księdze III Kongresu Chopinowskiego, w druku), „figury migotliwe” (*Figury migotliwe. Zarys teorii*, w: *Wokół kategorii narodowości, wielokulturowości i uniwersalizmu w muzyce polskiej*, Warszawa-Podkowa Leśna 2002; *Flimmernfiguren bei Johann Sebastian Bach*, w: *Musica Baltica*, Gdańsk 2004).

Philip Vilas Bohlman – ur. w 1952 r. w Boscobel (Wisconsin), jeden z najwybitniejszych amerykańskich etnomuzykologów, Mary Werkman Distinguished Service Professor of the Humanities and of Music na University of Chicago. Uczeń Bruno Nettla, Alexandra Ringera i Amnona Shiloaha. Jego zainteresowania obejmują zasadniczo cztery grupy tematyczne: 1. muzyka ludowa i popularna tradycji austro-węgierskiej, ze szczególnym uwzględnieniem współczesności (m.in. muzyki w Wiedniu i Europie Środkowej): *Central European folk music: an annotated bibliography of sources*, New York 1996; 2. przemiany muzyki żydowskiej w związku z Holocaustem i emigracją - *The Music of European Nationalism*, Santa Barbara 2004; *Jüdische Musik – Eine mitteleuropäische Geistesgeschichte*, Wien 2005; *Jewish Music and Modernity*, Oxford 2008, *Jewish Musical Modernism, Old and New*, red., Chicago, 2008; 3. muzyka mniejszości etnicznych w Ameryce - *Land without nightingales: Music in the making of German-American*, z Otto Holzapfelem, Urbana, Il. 2002; 4. historia intelektualna etnomuzykologii - *Ontologies of music*, w: *Rethinking of music*, Oxford 1999, s. 17-34; *Comparative Musicology and Anthropology of Music: Essays on the History of the Ethnomusicology*, z Bruno Nettlem, Chicago 1991. Po polsku ukazał się jego artykuł *Muzyka żydowska i nowoczesność* („Przegląd Muzykologiczny”, 2006, nr 6). Dyrektor artystyczny The New Budapest Orpheum Society, zespołu stawiającego sobie za cel odnowienie tradycji żydowskich artystycznych pieśni kabaretowych.

Michał Bristiger – w 2010 ukazały się jego eseje pt. *Transkrypcje* (Wydawnictwo słowo / obraz terytoria, Gdańsk) oraz *Śmierć spóźnia się o minutę* (Z M. B., Michałem Głowińskim i Adamem Danielem Rotfeldem rozmawia Teresa Torańska, Agora SA, Warszawa).

Antoni Buchner – muzykolog. Doktoryzował się w 1974 r. w Instytucie Muzykologii UW pracą *Problem treści i formy w muzykologii niemieckiej II połowy XIX w.* Uczeń Carla Dahlhausa. Tłumacz m.in. jego pism (w jego tłumaczeniu ukazała się m.in. książka *Idea muzyki absolutnej i inne studia*, Warszawa 1988), a także książki *Fryderyk Chopin jako człowiek i muzyk* Fredericka Niecksa (w druku). Autor książki *Come meno può essere più* (Palermo 1989). Mieszka w Berlinie.

Leszek Engelking - ur. 1955 w Bytomiu, poeta, nowelista, literaturoznawca i krytyk literacki, jeden z najwybitniejszych polskich tłumaczy literatury czeskiej. Ukończył filologię polską na UW. Przez jedenaście lat był redaktorem miesięcznika „Literatura na Świecie”. Jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym UŁ (Kulturoznawstwo). Opublikował m.in. monografie *Vladimir Nabokov* (1989) i *Podivuhodný podvodník. Vladimir Nabokov* (1997, w języku czeskim), tom szkiców o literaturze czeskiej *Surrealizm, underground, postmodernizm* (2001) i pracę *Codziennosc i mit. Poetyka, programy i historia Grupy 42 w kontekstach dwudziestowiecznej awangardy i postawangardy* (2005). Jest autorem tomów wierszy *Autobus do hotelu Cytera* (1979), *Haiku własne i cudze* (1991), *Mistrzynie kaligrafii i inne wiersze* (1994) i *Dom piąty* (1997), jak również tomu wierszy wybranych i nowych *I inne wiersze* (2000). Ukazały się też wybory jego poezji w przekładzie na ukraiński (*Wid cioho ne wmyrajut'...*, 1997), czeski (*A jiné básně a jiné básně*, 1998) i słowacki (*Zanechala si otláčky prstov na mojej koži*, 2005) oraz dwa arkusze poetyckie w języku angielskim (*Your Train the Local*, 2001; *Paulina's House*, 2002). Wydał również prozatorski tom *Szczęście i inne prozy* (2007). Tłumacz poezji i prozy z kilku języków (m.in. Michala Ajvaza, Gerardo Beltrana, Ivana Blatnego, Egona Bondy'ego, Charlesa Bukowskiego, Basila Buntinga, Andreja Chadanowicza, Karola Chmela, Nikołaja Gumilowa, Danieli Hodrovej, Mirosława Holuba, Hviezdoslava, Mileny Jesenskiej, Ladislava Klímy, Jiříego Koláři, Vladimira Nabokova, Christophera Reida, Jáchyma Topola). Zeszłoroczny laureat translatorskiej nagrody polskiego PEN Clubu. Wkrótce ukaze się jego obszerna praca o twórczości Nabokova *Chwył metafizyczny* oraz przełożony przezeń wybór esejów W.B. Yeatsa. Przygotowuje obecnie nowy tom swoich wierszy *Muzeum dzieciństwa* i pracuje nad wyborem poezji Ezry Pounda, który opublikuje Biuro Literackie.

Shirli Gilbert – brytyjski muzykolog, wykładowca w School of Humanities na University of Southampton, jeden z najbardziej wyróżniających się na świecie badaczy relacji muzyki i Holocaustu. Jej książka *Music in the Holocaust: Confronting Life in the Nazi Ghettos and Camps* (Clarendon Press, Oxford 2005), zyskała zainteresowanie uznanych specjalistów w tym zakresie, oraz dwa tłumaczenia: na hiszpański i japoński. W swoim dorobku ma m.in. artykuły: *Jews and the Racial State: Legacies of the Holocaust in Apartheid South Africa 1945-1960*, „Jewish Social Studies: History, Culture, Society”, 16/3 (2010), pp. 32-64 i *Singing Against Apartheid: ANC Cultural Groups and the International Anti-Apartheid Struggle*, w: *Composing Apartheid: Essays on the Music of Apartheid*, red. G. Olwage, Wits University Press, Johannesburg 2007.

Halina Goldberg jest profesorem muzykologii na Indiana University Bloomington, USA, gdzie również wykłada w ramach Jewish Studies Program oraz w Russian and East European Institute. Jej badania koncentrują się wokół muzyki polskiej XIX i XX wieku, szczególnie muzyki Chopina, ale również obejmują problemy recepcji, zagadnień kulturoznawczych, judaistyki, związków muzyki i polityki, oraz historii praktyki wykonawczej. Jest autorką książki *Music in Chopin's Warsaw* (Oxford University Press, 2008) oraz redaktorką *The Age of Chopin: Interdisciplinary Inquiries* (Indiana University Press, 2004). Jej ostatnie artykuły poświęcone są kameralnym wersjom utworów koncertujących Chopina, jego obecności w warszawskich salonach, wczesnej twórczości Chopina w świetle koncepcji edukacyjnych Elsnera, narodowości w muzyce Glinki, oraz udziału dziewiętnastowiecznych muzyków żydowskich w kształtowaniu polskiej tożsamości. W druku są jej prace o recepcji pieśni Chopina w transkrypcjach Liszta, muzyce w dziewiętnastowiecznych sztambuchach, a także o *majufesie* jako performatywnej formie żydowskości w muzyce obu narodów. W 1998 roku Halina Goldberg otrzymała Wilk Award za prace badawcze nad muzyką polską (Polish Music Reference Center, University of Southern California, Los Angeles), a w 2005 roku stypendium Fulbright-

Hays na badania do tematu *Tożsamość narodowa, asymilacja i żydowskość w dziewiętnastowiecznej muzyce polskiej*. Profesor Goldberg jest często zapraszana z gościnnymi wykładami (miedzy innymi do Polski, Niemiec, Francji, Hiszpanii, Anglii, Irlandii, Izraela, na Tajwan). Jej wypowiedź pojawiła się w filmie dokumentalnym *Chopin: The Women Behind the Music* (BBC).

Frank Harders-Wuthenow - ur. 1962, studiował muzykologię, filozofię oraz romanistykę w Moguncji i w Hamburgu, jak też kompozycję i teorię muzyki w Hochschule für Musik w Hamburgu. W latach 1990 – 1996 pełnił (z przerwami) funkcję dramaturga muzycznego w Theater Bielefeld. Od r. 1993 jest współpracownikiem Société Internationale Franz Schreker w Paryżu. Od 1996 r. jest pracownikiem wydawnictwa muzycznego Boosey & Hawkes/Bote und Bock w Berlinie, a od 2002 r. szefem działu promocji tego wydawnictwa. Od 1996 r. zajmuje się wydawaniem płyt CD w berlińskiej wytwórni EDA, gdzie szczególnie popularyzuje nieznaną muzykę polską. Jest autorem licznych produkcji płytowych również w innych wydawnictwach (Capriccio, CPO, Koch/Schwann, Audite) oraz audycji radiowych, jak też publikacji na temat historii muzyki XIX i XX wieku, z akcentem na „muzykę źle obecną” / ”Verfemte Musik”. Jest współzałożycielem SUMUS, European Platform of Suppressed Music Institutes. Od 2007 r. wchodzi w skład zarządu stowarzyszenia “Room28” w Berlinie.

Mieczysław Inglot – ur. 1931, historyk literatury polskiej, emerytowany profesor Instytutu Filologii Polskiej UW. Opublikował studia i szkice na temat literatury okresu romantyzmu, m.in. *Mysł historyczna w „Kordianie”* (1973), *Komedie Aleksandra Fredry. Literatura i teatr* (1978), *wyobrażenia poetyczna Norwida* (1988).

Juliusz Kleiner (1886 – 1957) - jeden z najwybitniejszych historyków i teoretyków literatury polskich pierwszej połowy XX wieku, profesor uniwersytetów we Lwowie, Warszawie, Lublinie i Krakowie, wydawca i interpretator dzieł A. Mickiewicza, J. Słowackiego i Z. Krasińskiego. W 1903, jeszcze przed maturą, ukazała się w „Pamiętniku Literackim” jego praca naukowa, włączona w rozprawę E. Petzolda *Motywy mickiewiczowskie* (cz. IV). W trzecim trymestrze 1909/10 r. wyjechał Kleiner na dalsze studia za granicę; pół roku słuchał w Berlinie A. Brücknera, R. Roerkego, E. Schmidta, potem w Paryżu wykładów w College de France i w École des Hautes Études (A. Meillet, A. Lefrance, H. Bergson). Autor fundamentalnych dla polskiego literaturoznawstwa monografii, rozpraw, esejów, ujęć krytycznych, m.in.: *Patriotyzm Słowackiego* (1906), *Studia o Słowackim* (1910), *Zygmunt Krasiński* (2 t., 1912), *Słowacki* (4 t., 1919, 1920, 1923, 1927), *Mickiewicz* (t. 1 *Dzieje Gustawa*, 1934; t. 2 *Dzieje Konrada*, 1948), *Studia z zakresu teorii literatury i filozofii* (1925), *Zarys historii literatury polskiej* (2 t., 1932, 1939).

Michał Klubiński – ur. 1983 w Warszawie, muzykolog, krytyk muzyczny i organizator życia muzycznego. Studiował muzykologię na UW. Publikuje w „Twojej Muzie”, „Odrze” i „Stolicy”. Swoimi zainteresowaniami obejmuje muzykę w totalitaryzmach, relacje literacko-muzyczne, muzykę XIX-XXI wieku oraz historię wykonawstwa muzycznego. Autor spektakli literacko-muzycznych. W 2010 r. założył w Warszawie Scontri Ensemble, zespół muzyki nowej.

Irena Kohn - w 2008 r. obroniła dysertację doktorską na University of Toronto w Kanadzie. Jej praca poświęcona jest kulturze materialnej łódzkiego getta. W swoich badaniach zwraca się w stronę subiektywnych doświadczeń z codziennego życia Żydów uwięzionych w getcie – świadectwach uwiecznionych w pamiątkowych albumach, fotografiach i pieśniach ulicznych. Badaczka rozważa w jaki sposób podobne ślady przeszłości pozwalają tworzyć inne perspektywy wglądu w pamięć o Shoah. Wśród jej artykułów są: *The Book of Laughter and Unforgetting: Countersigning the Sperre of September 1942 in The Legend of the Lodz Ghetto Children Partial Answers* (“Journal

of Literature and the History of Ideas”, 2006) oraz *Beyond Self-Evidence: Engaging with Photographic Traces of the Shoah Outside a Logic of Simulation (History in Words and Images. Proceedings of the Conference on Historical Representation held at the University of Turku, Finland, 2005)*. Obecnie Irena Kohn kończy rozdział poświęcony noweliste języka jidysz Chavie Rosenfarb, który będzie częścią studiów *Exiles, Migrants, Diasporic Citizens. Polish Inscriptions on the Canadian Literary Landscape*, pod red. Eugenii Sojki.

Chaim Löw (po Zagładzie używał pseudonimów Leon Przemski, Spectator i in.) - ur. 1901 w Przemyślu, zm. 1976 w Warszawie, prozaik, eseista, autor książek dla młodzieży. Opublikował m.in. *Henryk Ramieński*, opowiadanie biograficzne, 1949; *Szary Jakobin*, powieść, 1951; *Na tropie słów i rzeczy*, szkice, 1962; *Wielka przygoda kasztelanica*, opowieść historyczna o Edwardzie Dembowski, 1963; *Opowieść o starym Ursynie* (o Julianie Ursynie Niemcewicz), 1966; *Gwiazda Beniowskiego*, powieść, 1972; *Opowieść o śpiewaku Justyny*, opowieść biograficzna, 1975. Powieści i opowieści historyczne Przemskiego, adresowane głównie do młodego czytelnika, przybliżają sylwetki wybitnych Polaków. Przemski jest również autorem eseistyczno-gawędowej syntezy społeczno-kulturalnego życia w Polsce przełomu XIX i XX wieku, opartej na świadectwach ówczesnej prasy: *Fin de siècle po polsku*, eseje, 1966.

Else Laske – Schüler (1869-1945) – ur. w Elberfeldzie, zm. w Jerozolimie. Niemiecka poetka narodowości żydowskiej. Jej poezja zabarwiona nutą romantyczną, obdarzona wyrazistą ekspresją, balansuje między stanami głębokiego uduchowienia a plastycznością poetyckiego obrazu. Z reguły żarliwa poezja miłosna nie jest wolna od wewnętrznych sprzeczności, niespełnień i rozczarowań. Poetka bardzo często inspiruje się tradycją żydowską.

Adama Mickiewicza idee dotyczące współtworzenia przez Naród Wybrany polskiej historii zbadała m.in. Maria Janion, w książce *Bohater, spisek, śmierć: wykłady żydowskie* (W. A. B., Warszawa 2006).

Zygmunt Muciński (1907-1987) – wybitny kompozytor polski, diarysta, krytyk muzyczny i eseista. Uczeń o. Bernardina Rizziego w Krakowie oraz Paula Dukasa i Nadii Boulanger w Paryżu; tamże Prezes Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polaków (1935-36). Autor 6 symfonii (m.in. I *Symfonii Polskiej*, 1950), 5 *Pieśni weselnych*, (1937, sł. Bruno Jasieński), cyklu pieśni *Ocalenie* (1948, sł. Czesław Miłosz), *Nowego Lirnika Mazowieckiego* (1955, sł. Paweł Hertz) oraz *Liturgii Sacra* (1984). Redaktor m.in. „Ruchu Muzycznego” (1960-1968 red. nacz.), wieloletni współpracownik m.in. „Przeglądu Kulturalnego”, „Kultury” (Paryż, Warszawa), „Twórczości”. Jego czterotomowy diarusz (*Dziennik 1950-1959*, „Iskry”, Warszawa 1999; *Dziennik 1960-1969*, tamże 2001, *Niby-dziennik*, tamże 1998, 2010, nowy tom w przygotowaniu) należy do najbardziej przenikliwych analiz statusu intelektualisty w powojennym życiu politycznym. Spośród obfitej ilości listów wymienionych z czołowymi artystami epoki w najbliższych latach ukażą się jego korespondencja z Jarosławem Iwaszkiewiczem (oprac. Radosław Romaniuk) i Andrzejem Panufnikiem (oprac. Beata Bolesławska-Lewandowska).

Tadeusz Nowak (1930-1991) – pisarz, poeta i eseista, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli nurtu wiejskiego w literaturze polskiej. W swoich utworach nawiązywał do natury, obyczajów oraz wielokulturowego oblicza wsi, łącząc te elementy w oniryczną wizję o surrealistycznym i alegorycznym zabarwieniu. Autor m.in. poetyckich parafraz Psalmów (1971-1980), oraz głośnej powieści *A jak królem a jak katem będziesz* (1968), zbiorów liryków *Uczę się mówić* (1953), *Ślepe koła wyobraźni* (1958) oraz cyklu prozatorskiego *Diabły* (1971).

Anna Szlagowska - absolwentka MISH i studiów doktoranckich na wydziale Filologii Polskiej UW. Zajmuje się problemem szeroko rozumianej integracji sztuk, zwłaszcza muzyki i literatury. Wykładowca w warszawskiej Wyższej Szkole Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych. Ponadto realizuje autorski program warsztatów kreatywności dla dzieci oraz warsztatów twórczego pisania dla dorosłych. Poetka, autorka opowiadań i bajek, a także tłumaczeń poezji angielsko - i niemieckojęzycznej. Publikowała w „Pamiętniku literackim”, „Literaturoznawstwie”, „Opcjach” i „Autografie”. Obecnie współpracuje z czasopismem internetowym „De Musica” oraz czasopismem „Literacje”.

Halina Szymulska (1921-1994) – śpiewaczka (sopran), uczennica Ady Sari w Warszawie i Pierre’a Bernaca w Paryżu. Szczególnie dobre recenzje otrzymywała za wykonania pieśni impresjonistów i kompozytorów I połowy XX wieku – H. Duparca, C. Debussy’ego, M. Ravela, A. Joliveta, I. Strawińskiego, P. Hindemitha, O. Messiaena, K. Szymanowskiego. Pieśni komponowali dla niej m.in. A. Tansman i Sz. Laks.

Mieczysław Tomaszewski - ur. 1921 w Poznaniu, muzykolog i edytor, jeden z najwybitniejszych chopinologów na świecie. Profesor Akademii Muzycznej w Krakowie, kierownik Katedry Teorii i Interpretacji Dzieła Muzycznego. Studia muzykologiczne odbył u Stefanii Łobaczewskiej na UJ (1954-59); doktoryzował się na UAM na podstawie rozprawy *Twórczość F. Chopina i jej recepcja* (1984). Od 1952 pracował w PWM (od 1954 redaktor naczelny, 1965-88 dyrektor). 1960-66 wykładał teorię i estetykę muzyczną na UJ. Od 1959 był wykładowcą w PWSM (obecnie Akademia Muzyczna) w Krakowie (od 1971 docent, od 1989 profesor, 1976-86 kierował Zespołem Analizy i Interpretacji Muzyki). Redagował liczne serie edytorskie, m.in. *Documenta Chopiniana*, *Biblioteka Chopinowska*, *Biblioteka Małych Partytur*, *Musica Viva*. Opublikował prace z zakresu ontologii, analizy i interpretacji dzieła muzycznego, relacji słowno-muzycznych, teorii i historii pieśni oraz chopinologii. Prowadził Spotkania Muzyczne w Baranowie, przewodniczył Radzie Naukowej Towarzystwa im. F. Chopina i Międzynarodowym Sympozjom Chopinologicznym w Warszawie. Obecnie działa w Polskiej Akademii Chopinowskiej. Jest członkiem Rady Programowej Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. Opublikował książki, m.in.: *Chopin. Człowiek, dzieło, rezonans*. Poznań 1998 ; 2. wyd. (uzupełnione) Kraków 2005, *Chopin i George Sand*, Kraków 2003, 2. wyd. 2010, *Penderecki. Bunt i wyzwolenie* (t. 1 *Rozpętanie żywiołów*, Kraków 2008; t. 2 *Odzyskiwanie raj*, Kraków 2010) oraz album *Chopin* (Olszanica-Kraków 2010).